

Sivistyslautakunnan lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Sivistyslautakunta 21.05.2024 § 50
339/03.00/2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 22.4.2024 pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 4.6.2024 mennessä.

Keskeisimmät hallituksen esitykset koskevat Oppivelvollisuuslakia, Lukiolakia, Ylioppilastutkintolain ja Valtioneuvoston asetusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta. Alla on koottuna keskeiset hallituksen muutosesitykset.

Maksuton toisen asteen koulutus

Maksuttoman toisen asteen koulutuksen ikäraja muuttuu. Oppivelvollisuuslain 16 § muutos eduskuntaan syksyllä 2024. Syyslukukaudesta 2025 alkaen koulutus on maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 18 vuotta, nyt ikäraja on 20 vuotta. Muutos koskee oppimateriaaleja ja ylioppilastutkinnon tutkintomaksuja. Täysimääräinen kustannusvaikutus 12 M€ vuonna 2026 jakautuen YTL:n toimintamenoihin sekä ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen määrärahoihin. Vaikutus vuonna 2025 yhteensä 6 M€.

Oppimisen tuki

Opiskelijalla on oikeus oppimisen tukeen lukiolaissa tarkoitettujen opintojen aikana. Oppimisen tuki on opiskelijan tarvitsemaa tukiovetusta, ohjausta ja tukea, jota hän tarvitsee oppimäärän suorittamiseksi. (§28 – oikeus tukiovetukseen uutta)

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden syiden vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi eikä 28 §:ssä tarkoitettu oppimisen tuki olisi riittävää opiskelijan tuen tarve huomioiden. (28a § - erityisopetuksen tarpeen määrittäminen muuttuu)

Erityisopetuksesta tehtävä päätös ja koulutuksen järjestäjän velvollisuus arvioida erityisopetuksen tarve (28b § - uusi säädös)

Lukiokoulutuksen rahoitus

Kunnan / kuntayhtymän rahoitusta korotetaan, jos se katsottaisiin syrjäiseksi tai jos sen kansalliskieliin kuuluva opetuskieli on vähemmistökieli kunnassa, jossa opetusta pääosin järjestetään. Jos kunnan/kuntayhtymän opiskelijamäärä on alle 200, mutta ei täytä em. ehtoja, yksikköhintaa korotettaisiin puolella, siihen nähden paljonko yksikköhintaa korotetaan nykyisin.

Yksityisen kielisaarekelukion yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta, vaikka kunta järjestäisi lukiokoulutusta. Luovutaan Paras-hankkeen (2008-2012) aikana yhdistyneille kunnille säädetystä rahoitusedusta. 8 koulutuksen järjestäjän yksikkö hinnassa huomioidaan yhä aiemman järjestäjä rakenteen mukaista rahoitusta.

Englanninkielinen ylioppilastutkinto

Säädetään mahdollisuudesta suorittaa yo-tutkinto myös englanniksi oppilaitoksen opetuskielen mukaisesti (Ylioppilastutkintolaki 1§). Opetuskieli määrätään järjestämisluvassa. Oikeus englanninkielisen tutkintoon rajataan toisen asteen opinnot englanniksi suorittaneisiin (5 a §). Lukiolaissa säädetään, että opiskelija voidaan ottaa opiskelemaan lukion oppimäärää englannin kielellä (20 §) sekä opiskelijaksi ottamisen kielitaitoedellytyksistä (21 ja 21 a §). Englanninkielinen koulutus voisi käynnistyä elokuussa 2026 ja ensimmäiset ylioppilaskokeet järjestettäisiin syksyllä 2028.

Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe

Säädetään taito- ja taideaineiden kokeesta ylioppilastutkintolaissa (3§). Kokeen voi suorittaa kuvataiteessa, liikunnassa tai musiikissa. Yhden viidestä pakollisesta kokeesta voi suorittaa taito- ja taideaineen kokeena. (10 §). Säädös voimaan 2025, mutta koskisi käytännössä syksyllä 2027 aloittavia opiskelijoita, jotta muuttuneen tutkinnon valmisteluun ja toimeenpanoon on riittävästi aikaa.

Tilauuskoulutus

Muutetaan tilauuskoulutuspykälää siten, että koulutuksen tilaaja ei voi olla vain opiskelijoita tutkintokoulutukseen välittävä taho vaan sillä on oltava intressi rahoittaa koulutus. Vastaavaa muutosta esitetään lakiin ammatillisesta koulutuksesta, ammattikorkeakoululakiin ja yliopistolakiin.

Kuntaliitto järjestää maanantaina 20.5.2024 klo 9–11 webinaarin lukio- ja ammatillista koulutusta koskevista luonnoksista hallituksen esityksiksi. Webinaarissa annetaan kunnille tukea omien lausuntojen muotoiluun.

Lukion rehtori Henna Komi on valmistellut lausunnon, joka esitellään kokouksessa.

Valmistelija	Sivistysjohtaja Timo Ahvo, sähköposti timo.ahvo(@)mantsala.fi, opetuspäällikkö Janne Mäkinen, sähköposti janne.makinen(@)mantsala.fi, rehtori Henna Komi, sähköposti henna.komi(@)mantsala.fi
Esittelijä	Sivistysjohtaja Ahvo Timo
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta hyväksyy Mäntsälän kunnan lausunnon hallituksen esityksistä lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi liitteen 2 mukaisen Mäntsälän kunnan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Liite 1. Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 24.4.2024 (VN/33945/2023)

Liite 2. Mäntsälän kunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 24.4.2024 (VN/33945/2023)